

RENOVERING AF BRYGGERGÅRDEN PÅ AMAGER

SOM TORNEROSE DER REDDES AF PRINSEN OG VÆKKES AF SIN SØVN, STÅR BRYGGERGÅRDEN I KASTRUP NU IGEN SOM ET STOLT BYGNINGSVÆRK TAKKET VÆRE SKANSKA ØRESUND OG BYFornyelsesmidler fra Tårnby Kommune.

Artikel fra Byggeri+arkitektur nr. 25, april 09

– Det har været en spændende og lærerig proces at arbejde med Bryggergården i Kastrup over en periode på 10 år, fortæller partner og direktør hos Triarc Arkitekt, Thomas Hvass.

Bryggergården er 1 ud af kun ca. 30 fredede industri anlæg i Danmark. Anlæggets primære funktion til langt op i 1900-tallet har været produktions anlæg tilpasset skiftende tider og produktioner. Kastrup Værk, som det oprindeligt hed, har løbende undergået bygnings- og brugsmæssige forandringer frem til den relativt sene fredning i 1972. Disse forandringer fremstår som tydelige spor overalt på bygningerne.

FRA KALKVÆRK TIL BRYGGERI

Værkets historie starter i sidste halvdel af 1740'erne, hvor det blev anlagt på en tange nord for den nuværende Kastrup Havn. Det fungerede oprindeligt som kalkværk. Værkets grundlægger var Jacob Fortling, som foruden sit virke som murer- og stenhuggermester drev handel med byggematerialer af sten. Behovet for byggematerialer var på det tidspunkt ekstraordinært stort, fordi København var under genopbygning efter branden i 1728. Samtidig med opførelsen af Kastrup Værk byggede Jacob Fortling også Kastrupgård, som ligger længere inde i landet vest for værket. En lunde alle forbandt de to bebyggelser. Navnet Bryggergården fik stedet, da der i 1800-tallet var en ølproduktion i bygningerne.

– Forfald og glemsel var kendetegnende for anlægget, da vi i forbindelse med Skanska's køb i slutningen af 90'erne blev tilkøbt som arkitekt, siger Thomas Hvass, der mener, at forfaldet havde en charme.

– Der var mosbegrøede tagflader og facader, planter, der vildt slyngede sig op af mure og ind af vinduer, puds, der hang i laser, og vinduerne var helt frønnede og uldne. Den ujævne belæg-

ning og den lille listige beværtning mod havnen var særligt et besøg værd om sommeren, fortæller Thomas Hvass. Hvordan kunne denne perle reddes, uden at den mistede sin sjæl?

RENOVERING MED UDGANGSPUNKT I EN TIDSMÆSSIG FIKSERING

Intentionen med den udvendige restaurering af Kastrup Værk har været at istandsætte klimaskærmen (tag, facader, vinduer), gårdbelægninger og haveanlæg, således at bygningernes overordnede udtryk er fastholdt, samtidig med at de tilføjelser, der er kommet gennem tiden, respekteres.

– Man kan sige at der er tale om en tidsmæssig fiksering, med en justering af de mest afvigende bygningselementer. Renoveringen af taget er sket med mindst mulig opretning af tagfladerne for at fastholde bygningernes form og udtryk. Udbedringen af råd- og svampeskader er foretaget med tømmer svarende til det oprindelige, samlet med traditionelle tømmer samlinger i nogle tilfælde forstærket med bolte, fortæller Thomas Hvass og forklarer, at metoden er anvendt for at sikre en autensitet i konstruktionsmetoderne, som er værdifuld for eftertiden. Alle tage er nyoplagte og udført med fast undertag, af brædder og asfaltpap. Tagdækningen svarer til den oprindelige af håndstrøgne teglsten eller naturskifer. Nyere tagvinduer, som Velux-vinduer m.m., er fjernet og erstattet med nystøbte 6- eller 12-stens jernvinduer, hvor lysåbninger er nødvendige for bygningernes funktion. Øvrige vinduer er fjernet for at sikre så store tagflader som muligt.

RENOVERING UD FRA SAMMENSTYKKEDE REFERENCER

Skorstenspiber og brandkamme er reetableret ud fra sammenstukkede referencer, af historiske fotos og malerier fra Kastrup Værk, samt fra andre

byggerier af samme alder. Der er således ikke nødvendigvis tale om løsninger, der er tilbageført til det oprindelige. F.eks. er tagrender og nedløb udført i zink, hvor de naturligt hører til. På steder hvor rester af oprindelige træ-render findes, er der etableret tilsvarende nye render. Bortset fra "stenlængen" fremstår alle facader med pudset overflade.

– Størstedelen af de pudsede facader var i så dårlig stand, at resterne af den oprindelige puds ikke kunne bevares. Andre steder var der foretaget reparationer med cementholdig puds. Derfor var det nødvendigt at foretage en nænsom afrensning af facaderne. Efterfølgende blev facaderne tyndpudset i traditionel kalkmørtel, som underlag for en overfladebehandling med indfarvet kalk. Afrensning af facaderne gjorde at bygningshistoriske spor, så som tilmurede dør- og vindueshuller, kunne registreres og blive en værdifuld del af dokumentationen for eftertiden, siger Thomas Hvass.

Alle vinduer og døre blev omhyggeligt registreret og dokumenteret ved fotografering og opmåling af profiler på rammer og karme. Ved istandsættelsen blev mest muligt af det oprindelige træ, glas og beslåning søgt bevaret. Enkelte elementer, der enten manglede eller var for afvigende i forhold til det originale, blev helt udskiftet. De nye elementer blev formgivet, i samråd med Kulturarvstyrelsen, så de passede ind i helheden. Farvesætningen blev bestemt på baggrund af en farvearkæologisk undersøgelse; såvel malet træværk som kalket murværk.

Historien kan nu fortsætte efter Tornerose søvnen. – Vi kan nu med god samvittighed vedstå os denne kulturarv med et troværdigt billede af Bryggergården / Kastrup Værk, til glæde for eftertiden, afslutter Thomas Hvass.